

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2016-2021 - Rapportering från Östhammars kommun för 2017

FÖRSLAG TILL BESLUT

Östhammars kommun beslutar att rapportera kommunens genomförda åtgärder i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram i enlighet med bilagd sammanställning.

BAKGRUND

De fem vattenmyndigheterna har beslutat om åtgärdsprogram för vattenförvaltningscykeln 2016-2021. Programmen riktar åtgärder till 11 centrala myndigheter och till samtliga länsstyrelser och kommuner. Utöver att genomföra de myndighetsspecifika åtgärderna ska alla kommuner och övriga ansvariga senast den 28 februari varje år rapportera föregående års genomförande av åtgärder till de fem vattenmyndigheterna. Kommunerna berörs främst av 8 åtgärder, se bilaga.

Vattendirektivet har införts i svensk lagstiftning via bl.a. vattenförvaltningsförordningen (förordningen (SFS 2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön) samt via miljöbalkens 5 kap;

4-6§§ Vattenmyndigheterna beslutar om de åtgärder som myndigheter eller kommuner behöver vidta för att miljökvalitetsnormerna ska följas.

8 § Kommuner och myndigheter ska inom sina ansvarsområden vidta de åtgärder som behövs.

Utöver denna årliga rapportering använder vattenmyndigheterna också andra underlag som kommunens svarar på för att bedöma det samlade genomförandet av åtgärderna;

- Naturvårdsverkets Enkät om Miljöbalkstillsyn för verksamhetsåret 2017
- Boverkets Plan och Byggenkät 2018
- Kemikalieinspektionens krav på återrapportering av tillsyn hantering av växtskyddsmedel

Syftet med den årliga rapporteringen är att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna följs för de vatten och ansvarsområden som ligger inom myndigheternas/ kommunernas verksamheter. Den samlade rapporteringen utgör också en del av Sveriges rapportering av åtgärdsarbetet till EU-kommissionen.

Rapporteringen ingår också som en del av poängsättningen i **Aktuell Hållbarhets ranking** av Sveriges kommuners miljöarbete, ett av kommunens prioriterade resultatmått inom det prioriterade insatsområdet En hållbar kommun.

Den årliga rapporteringen har samordnats av Strategienheten med underlag från Bygg- och miljöförvaltningen och Gästrike vatten.

Bilagor:

- 1. Östhammars kommuns rapportering till Vattenmyndigheten för 2017*
- 2. Kommunernas 8 åtgärder i åtgärdsprogrammet*

BILAGA 1

Rapportering av 2017 års genomförande av vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2016-2021

Östhammars kommuns svar i blått.

Del 1. Miljötillsyn (åtgärd 1,2,3,4,5c)

1) Hur har behovet av att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten via tillsyn beskrivits i behovsutredningen enligt miljö tillsynsförordningen?

Behovet av tillsyn har beskrivits (i behovsutredningen) utifrån en geografisk indelning baserat på miljö kvalitetsnormerna för vatten.

- Behovet av tillsyn för att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten har beskrivits (i behovsutredningen) utifrån annan indelning, beskriv vilken.
- Prioriteringen av tillsynen är baserat på vattnets ekologiska och/eller kemiska status i områden med specifika problem.
- I behovsutredningen är inte miljö kvalitetsnormen för vatten en prioriteringsgrund för tillsynen.
- Kommunen har inte gjort någon behovsutredning
- Kommunen har gjort på annat sätt, förklara kortfattat hur

2) Hur har miljö kvalitetsnormer för vatten använts som prioritering i tillsynsplanen enligt miljö tillsynsförordningen? Flera alternativ kan väljas.

Behovet av tillsyn har beskrivits (i tillsynsplanen) utifrån en geografisk indelning baserat på miljö kvalitetsnormerna för vatten.

- Behovet av tillsyn för att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten har beskrivits (i tillsynsplanen) utifrån annan indelning, beskriv vilken.
- Prioriteringen av tillsynen är baserat på vattnets ekologiska och/eller kemiska status i områden med specifika problem.
- I tillsynsplanen är inte miljö kvalitetsnormen för vatten en prioriteringsgrund för tillsynen.
- Kommunen har inte gjort någon tillsynsplan.
- Kommunen har gjort på annat sätt, förklara kortfattat hur

3) Vilka tre verksamhetsområden prioriterar kommunen i sin tillsyn för att uppnå miljökvalitetsnormen för vatten inom kommunen enligt Miljöprövningsförordningen (MPF 2013:251)?

Prioriterade verksamhetsområden enligt MPF		Vilka avrinningsområden berörs? Beskriv kortfattat
1	2. kap jordbruk	Alla lantbruk har haft tillsyn sedan 2012 och går i rullande schema beroende på storlek och risk. Inget avrinningsområde prioriterat. ¼ inom Olandsån.
2	28 kap. Rening av avloppsvatten	Östhammarsfjärden, Olandsån. Tillsyn inom enskilda avlopp prioriteras. Påverkar vattenförekomster i kust men också längs vattendrag som mynnar i kustområdet.
3	-	-

4) Hämta nedanstående uppgifter från kommunens tillsynsplan och behovsutredning enligt miljötillsynsförordningen. Siffran inom parentes är åtgärdens nummer i åtgärdsprogrammet.

a. Hur många objekt finns totalt i kommunen av följande verksamheter?

(För B-verksamheter [jordbruksverksamhet och reningsverk] ange endast de objekt där kommunen har tillsynen.)

Verksamhet (åtgärdsnr i parentes)	Antal objekt
(2) Tillståndspliktig (B) djurhållning	0
(2) Anmälningspliktig djurhållning (C), (uppskattat antal)	7
(2) Djurhållning och/eller växtodling U, (uppskattat antal)	110
(2) Hästgård * (uppskattat antal)	47 resp 7, summa 190 hästgårdar
(3) Avloppsreningsanläggning >2000 pe	6
(3) Avloppsreningsanläggning >200 pe	2
(3) Avloppsreningsanläggning 26-200 pe (uppskattat antal)	20
(3) avloppsledningsnät	28
(4) Små avlopp <25 pe (uppskattat antal)	7000
(5) Vattenskyddsområde allmänna**	10
(5) Vattenskyddsområde enskilda**	0

* Hästgårdar med mer än 10 hästar utanför känsligt område och mer än 2 hästar i känsligt område enligt kraven på tät lagring av gödsel.

** Under förutsättning att kommunen har tagit över tillsynen från länsstyrelsen.

b. Vilket planerat tillsynsbehov har följande verksamheter per år?

(ange antal dagar, hämta från senaste behovsutredning)

Verksamhet (åtgärdsnr i parentes)	Planerat årligt tillsynsbehov (ange antal dagar)
(2) Tillståndspliktig (B) djurhållning	0
(2) Anmälningspliktig djurhållning (C)	7 x 0,5 dagar
(2) Djurhållning och/eller växtodling U	50 x 0,3 dagar
(2) Hästgård *	50 x 0,3 dagar
(3) Avloppsreningsanläggning >2000 pe	30
(3) Avloppsreningsanläggning >200 pe	10

(3) Avloppsreningsanläggning 26-200 pe	10
(3) avloppsledningsnät	0
(4) Små avlopp <25 pe	400
(5) Vattenskyddsområde allmänna**	20
(5) Vattenskyddsområde enskilda**	0

* Hästgårdar med mer än 10 hästar utanför känsligt område och mer än 2 hästar i känsligt område enligt kraven på tät lagring av gödsel.

** Under förutsättning att kommunen har tagit över tillsynen från länsstyrelsen.

c. Vilken tillsyn blev genomförd 2017? (uppskattat antal dagar)

Verksamhet (åtgärdsnr i parentes)	Genomför tillsyn (ange antal dagar)
(2) Tillståndspliktig (B) djurhållning	-
(2) Anmälningspliktig djurhållning (C)	3,5 dagar
(2) Djurhållning och/eller växtodling U	0
(2) Hästgård *	0
(3) Avloppsreningsanläggning >2000 pe	30
(3) Avloppsreningsanläggning >200 pe	10
(3) Avloppsreningsanläggning 26-200 pe	10
(3) avloppsledningsnät	0
(4) Små avlopp <25 pe	400
(5) Vattenskyddsområde allmänna**	20
(5) Vattenskyddsområde enskilda**	0

* Hästgårdar med mer än 10 hästar utanför känsligt område och mer än 2 hästar i känsligt område enligt kraven på tät lagring av gödsel.

** Under förutsättning att kommunen har tagit över tillsynen från länsstyrelsen.

5) Om miljö kvalitetsnormen har använts som prioritering i tillsynsplanen, utveckla hur det gjorts för de olika verksamheterna. Flera verksamheter kan beskrivas.

Det hade inte gjort så stor skillnad gällande jordbrukstillsynen, då 3/4 av jordbruksverksamheter koncentrerad till Olandsån och det då blir naturligt att bedriva tillsynen där. Dock finns inte tid att besöka områden utanför själva gårdscentrena. Gällande enskilda avlopp har vi dock prioriterat inventering runt känsliga vattenförekomster som Östhammarsfjärden, och planerar sedan att gå vidare till övriga områden, bl.a. Olandsån.

6) Vilka krav tillämpas på små avlopp i kommunen för att begränsa utloppen av fosfor och kväve där det behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas?

Flera alternativ kan väljas.

- Hög skyddsnivå
- Normal skyddsnivå
- Andra högre krav på små avlopp
- Annat, [beskriv kortfattat](#)

Vi använder förbud för markbaserad rening inom detaljplanerat område. Vid krav på sluten tank ställs också krav på snålspolande toalett.

7) Vilket/vilken ytterligare stöd/vägledning från er länsstyrelse behövs för att kunna uppfylla åtgärderna inom miljötillsynen (åtgärd 1, 2, 3, 4, 5c)?

Vi har behov av tillsynsvägledning gällande Lantbrukstillsyn, det har inte funnits en enda handläggare sedan vår nuvarande handläggare inom området började år 2012. Inom enskilda avlopp även behov av tillsynsvägledning och kommunträffar för att byta erfarenheter. Inom det temaområdet har vi även behov av länsamordning och kompetensutveckling inom planområdet, för att diskutera krav vid t.ex. detaljplanering.

Del 2. Dricksvattenskydd och vattenuttag (åtgärd 5a,5b,5e)

Åtgärd 5a

8) Hur många aktiva vattentäkter har kommunen huvudmannaskap för?

16

Av de vattentäkter som kommunen är huvudman för, hur många av dem har vattenskyddsområde?

8

9) Hur många reservvattentäkter har kommunen huvudmannaskap för?

1

Av de reservvattentäkter som kommunen är huvudman för, hur många av dem har vattenskyddsområde?

0

10) Finns utpekade framtida vattentäkter för kommunen, t ex i regional vattenförsörjningsplan, vattenplan el. motsvarande?

Nej.

Kommunal vattenförsörjningsplan är under framtagande. Beräknas bli färdig 2018.

11) För de vattentäkter som saknar skydd, pågår eller planeras arbete med att ta fram vattenskyddsområde?

Ja och nej.

Arbete pågår med att förnya vattenskyddsområdet för Ed och Börstil. Arbete pågår för att ta fram en prioriteringsordning för arbete med vattenskyddsområde för samtliga vattentäkter, både inrätta nya och förnya äldre. Kommunens miljömål anger att samtliga vattentäkter ska ha vattenskyddsområde senast 2018. Målet kommer vara svårt att nå inom utsatt tid, men inriktningen bedöms kvarstå.

Åtgärd 5b

15) Hur många av kommunens befintliga vattenskyddsområden är beslutade före miljöbalkens ikraftträdande (1 jan. 1999)?

7

16) Med syfte att säkerställa att vattentäkter har ett erforderligt skydd, har kommunen gjort en översyn av vattenskyddsområdets föreskrifter och/eller avgränsningar för vattenskyddsområden som är beslutade före miljöbalkens ikraftträdande (1 jan. 1999)?

Nej.

Arbete pågår för att ta fram en prioriteringsordning för arbete med vattenskyddsområde för samtliga vattentäkter, både inrätta nya och förnya äldre.

17) Hur många av de befintliga vattenskyddsområdena behöver revideras för att uppnå ett tillfredsställande skydd?

7

Åtgärd 5e

18) Hur många av kommunens aktiva vattentäkter har tillstånd för vattenuttag?

9

Pågår eller planeras arbete med att säkerställa tillstånd till vattenuttag för kommunens vattentäkter?

Ja och nej.

Arbete pågår för att ta fram en prioriteringsordning för arbete med tillstånd för vattenuttag för samtliga vattentäkter. Resultatet från den kommunala vattenförsörjningsplanen kommer att ligga till grund för prioriteringen.

Del 3. Fysisk planering (åtgärd 5d,6)

19) Finns det en kommunal vattenförsörjningsplan?

Nej.

Vi har precis inlett arbetet att ta fram en kommunal vattenförsörjningsplan.

20) Finns det en regional vattenförsörjningsplan som omfattar kommunen?

Nej.

Länsstyrelsen har precis inlett arbetet med att ta fram en regional vattenförsörjningsplan, där Östhammars kommun ingår i arbetet.

21) Hur används kommunala och/eller regionala underlag för vattenförsörjningsplanering i översikts- och detaljplaneringen?

(ex. regional eller kommunal vattenförsörjningsplan, underlag om klimatförändringarnas eventuella påverkan på vattenförsörjningen, beskrivning av vattenresurser m.m)

- o som ett tematiskt tillägg till gällande översiktsplan*
 - o som en fristående del som ger underlag till gällande översiktsplan*
 - o som en ingående del av kommunens VA-plan*
 - o som en fristående del som ger underlag till kommunens VA-plan*
 - o genom en vattenöversikt*
 - o genom en vattenplan*
 - o kommunala eller regionala underlag för vattenförsörjning saknas*
- X annat: (fritextsvar)**

Vattenförsörjningsplan saknas, men övriga underlag som länsstyrelsens underlag för klimatanpassning, kommunens VA-strategi etc. ingår delvis som underlag inarbetade i översiktsplanen antagen 2016, i övrigt finns hänvisningar till dem som bilagor för detaljplanarbetet. I detaljplanarbetet finns stora behov av en vattenförsörjningsplan och en VA-plan för att effektivisera planläggningen.

22) Har kommunen genomfört en miljöbedömning av gällande översiktsplan där man tagit med miljökvalitetsnormer för vatten?

Ja.
På en övergripande nivå finns miljökvalitetsnormerna med i MKB för antagen översiktsplan och mark- och vattenanvändningskartan, men inte fördjupande så att vi har pekat ut och utvärderat områden utifrån miljökvalitetsnormerna.

23) Har kommunen tagit hänsyn till eventuella åtgärdsbehov som finns i VISS för de vattenförekomster som berörs av gällande översiktsplan?

Nej.

24) Har kommunen tagit hänsyn till hur möjligheterna att följa miljökvalitetsnormerna för vatten kan påverkas i de avrinningsområden som gällande översiktsplan omfattar?

Ja.
Den ekologiska statusen har funnits med som ett underlag i framtagandet av ÖP 2016, men enbart på övergripande nivå. Genom sammanvägning av flera anspråk och värden har den ekologiska statusen delvis påverkat mark- och vattenanvändningskartan, men inte i detalj och ännu ej för tätorterna. Nu pågår arbetet med att ta fram FÖP för kommunens största tätorter, då kommer frågan aktualiseras.

25) Har kommunen gjort andra insatser kopplade till arbetet med gällande översiktsplan för att följa miljökvalitetsnormerna för vatten?

Nej.

Om det finns fler sätt som kommunen har genomfört sin detaljplanering på i syfte att nå miljö kvalitetsnormerna, beskriv dessa.

I detaljplaneprocessen begär vi in dagvattenutredningar och beskrivningar av lösningar för vattenförsörjning och avloppsvatten, samt beskrivning hur recipienten kommer påverkas av planläggningen. Här delar vi dock samma behov som många kommuner i att få konkret vägledning i hur vi ställer bra krav på dagvattenutredningar och hydrogeologiska utredningar i detaljplanearbetet.

Del 4. Dagvatten och Vatten- och avloppsplaner (åtgärd 7,8)

28) Har kommunen en plan, strategi, policy eller liknande för hantering av dagvatten i syfte att begränsa utsläpp till vattenmiljöer? Planen kan ingå i en VA-plan eller vara fristående.

Nej.

Vi hanterar idag dagvattenfrågan i varje enskild detaljplan eller exploateringsprojekt.

29) Har kommunen en vatten- och avloppsvattenplan?

Nej.

Åtgärdsprogram 2016-2021

Åtgärder för kommuner

Kommunerna har 8 åtgärder i åtgärdsprogrammet

Åtgärd 1

Kommunerna

ska bedriva tillsyn enligt miljöbalken inom sina verksamhetsområden, avseende verksamheter som påverkar vattenförekomster, i sådan omfattning att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas. Åtgärden ska medföra att det för sådana verksamheter ställs krav på åtgärder som bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras löpande.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Generalläkaren 1](#), [Havs- och vattenmyndigheten 1, 2 och 5](#), [Kemikalieinspektionen 1](#), [Naturvårdsverket 1, 2, 3, 5 och 7](#) samt [Länsstyrelserna 3 och 5](#).

Åtgärden är en revidering av åtgärd 32 i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2009-2015.

Åtgärd 2

Kommunerna

ska bedriva tillsyn så att

- a) utsläppen av kväve och fosfor från jordbruk och hästhållning minskas samt att
- b) tillförseln av växtskyddsmedel minskar till vattenförekomster där det finns en risk för att miljökvalitetsnormerna för vatten inte kan följas på grund av sådan påverkan.

Åtgärden ska medföra att det för berörda verksamheter ställs krav på åtgärder som bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Jordbruksverket 6](#), [Kemikalieinspektionen 1](#) och [Länsstyrelserna 7](#). Åtgärdens genomförande stödjer åtgärderna [Jordbruksverket 1 och 2](#) samt [Länsstyrelserna 6](#).

Åtgärden är ny i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2016-2021.

Åtgärdsprogram 2016-2021

Åtgärd 3

Kommunerna

ska prioritera och genomföra sin tillsyn så att de ställer de krav som behövs för att utsläppen av näringsämnen och prioriterade och särskilda förorenande ämnen från

a) avloppsledningsnät och

b) avloppsreningsverk

minskar till vattenförekomster där det finns en risk för att miljökvalitetsnormerna för vatten inte kan följas på grund av sådan påverkan.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Naturvårdsverket 1 och 7](#), [Kemikalieinspektionen 1](#), [Läkemedelsverket 1](#), samt [Länsstyrelserna 1 och 3](#) samt [Kommunerna 6, 7 och 8](#).

Åtgärden är ny i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2016-2021.

Åtgärd 4

Kommunerna

ska säkerställa minskade utsläpp från enskilda avlopp, genom:

a) att ställa krav på begränsade utsläpp av fosfor och kväve där det behövs för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas,

b) att prioritera tillsynen av enskilda avlopp för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående genomföras kontinuerligt.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Havs- och vattenmyndigheten 1](#), [Länsstyrelserna 8](#) samt [Kommunerna 6 och 7](#).

Åtgärden är en revidering av åtgärd 33 i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2009-2015.

Åtgärdsprogram 2016-2021

Åtgärd 5

Kommunerna

ska säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen.
Kommunerna behöver särskilt

- a) anordna erforderligt skydd för allmänna och enskilda dricksvattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller där vattentäktens uttag är mer än 10 m³/dygn
- b) göra en översyn av vattenskyddsområden som inrättats före miljöbalkens införande och vid behov revidera skyddsområdets avgränsningar och tillhörande föreskrifter så att tillräckligt skydd uppnås,
- c) bedriva systematisk och regelbunden tillsyn över vattenskyddsområden,
- d) uppdatera översiktsplanerna med regionala vattenförsörjningsplaner,
- e) säkerställa att tillståndspliktiga allmänna yt- och grundvattentäkter har tillstånd för vattenuttag.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Boverket 1](#), [Generalläkaren 2](#), [Havs- och vattenmyndigheten 6](#), [Trafikverket 1](#), [Länsstyrelserna 4, 5 och 9](#) samt [Kommunerna 6 och 7](#).

Åtgärden är ny i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2016-2021, med undantag för inrättande av vattenskyddsområden.

Åtgärd 6

Kommunerna

ska genomföra sin översikts- och detaljplanering samt prövning enligt plan- och bygglagen så att den bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden behöver genomföras i samverkan med länsstyrelserna.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Boverket 1](#), [Länsstyrelserna 4 och 9](#) samt [Kommunerna 5, 7 och 8](#).

Åtgärden är en revidering av åtgärd 36 i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2009-2015.

Åtgärdsprogram 2016-2021

Åtgärd 7

Kommunerna ska upprätta och utveckla vatten- och avloppsvattenplaner för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Åtgärden behöver genomföras i samverkan med länsstyrelserna.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Havs- och vattenmyndigheten 6](#), [Naturvårdsverket 1 och 7](#), [Boverket 1](#) samt [Kommunerna 5 och 6](#).

Åtgärden är en revidering av åtgärd 37 i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2009-2015.

Åtgärd 8

Kommunerna ska utveckla planer för hur dagvatten ska hanteras inom kommunen med avseende på kvantitet och kvalitet. Dagvattenplanerna ska bidra till att de åtgärder vidtas som behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Naturvårdsverket 1 och 7](#). Åtgärdens genomförande stödjer åtgärderna [Länsstyrelserna 5](#) och [Kommunerna 6 och 7](#).

Åtgärden är ny i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2016-2021.

Åtgärdsprogram 2016-2021

Åtgärder för bättre vatten

Åtgärdsprogrammet talar om vilka åtgärder som behöver genomföras av myndigheter, länsstyrelser och kommuner för att miljökvalitetsnormerna ska följas.

Åtgärdsprogrammet riktar sig till centrala myndigheter, länsstyrelserna och kommunerna som åtgärdsutförare. Programmet redovisar vad kommuner och myndigheter behöver göra för att distriktets vatten ska följa miljökvalitetsnormerna. Syftet är alltså att peka på vad som behöver göras för att gå från dagens status till våra vatten till målet, det vill säga miljökvalitetsnormerna. Vad som exakt ska göras och hur är inte något Vattenmyndigheterna styr över. Det planeras i samarbete med länsstyrelserna, andra naturvårdande myndigheter, vattenråden och liknande samarbetsorgan, näringslivet och allmänheten. Eller så avgörs det i prövningsprocesser i domstolar.

Åtgärdsprogrammet inriktas på vatten med problem eller där kvaliteten riskerar att försämrats, och vad som behöver göras för att miljökvalitetsnormerna ska följas.

I mitten av december 2016 fattade vattendelegationerna i de fem vattendistrikten beslut om nya åtgärdsprogram för Sveriges vatten för perioden 2016-2021. Det innebär starten på ny fas där ansvariga myndigheter och kommuner behöver se till att takten på vattenåtgärder ökar. De beslutade åtgärdsprogrammen finns att ladda ner i högerboxen här på sidan.

Vad är en åtgärd?

Själva begreppet åtgärd kan ha olika innebörd i olika delar av åtgärdsprogrammet. För myndigheter och kommuner handlar det om att vidta administrativa åtgärder, som att utveckla eller använda olika styrmedel. Det kan till exempel handla om nya eller ändrade föreskrifter, framtagande av vägledning och strategidokument, förstärkt tillsyn eller utvecklad tillståndsprövning, fysisk planering och rådgivning. När dessa administrativa åtgärder omsätts i praktiken så leder de till fysiska åtgärder, som till exempel att ett enskilt avlopp kopplas på det kommunala avlopps nätet, nya utsläppsvillkor för en verksamhet, utrivning av ett vandringshinder, ändrad spridning av gödsel eller plantering av en ny skyddszon längs med ett vattendrag. I databasen [VISS](#) samlas alla fysiska åtgärder, allt från de som är möjliga till de som är genomförda och där finns även ett [åtgärdsbibliotek](#). Vad som definierar en åtgärd framgår av manualen "[Åtgärder i VISS - Praktisk handledning av, och teknisk dokumentation över åtgärdsplaneringen i VISS](#)".

Vattenförvaltningens blå tråd

De åtgärder som finns i åtgärdsprogrammet är alla en del av den blå tråden. Den blå tråden löper från fysiska åtgärder och upp till administrativa åtgärder på nationell nivå som i sin tur leder till att miljökvalitetsnormer kan följas i våra vatten.

Den blå tråden i åtgärdsprogrammet knyter ihop de administrativa åtgärderna. Till exempel är länsstyrelserna många gånger helt beroende av att nationella myndigheter tar fram en vägledning för länens arbete. Länsstyrelserna i sin tur behöver stötta och vägleda sina kommuner i vattenförvaltningsarbetet.

Åtgärdsprogram 2016-2021

Då behovet av åtgärder är olika över landet har varje vattendistrikt ett eget åtgärdsprogram. Distrikten har även bestämt [vilka utmaningar som gäller just för det distriktet](#).

Uppföljning av genomförda åtgärder

Varje år ska alla myndigheter som har en åtgärd rapportera till vattenmyndigheterna hur genomförandet av åtgärdsarbetet går (åtgärd 1 [Rapportering av genomförda åtgärder](#)). Uppföljningen av åtgärdsarbetet används sedan för planering av framtida åtgärdsprogram. Vattenmyndigheterna har en kontinuerlig dialog med åtgärdsmyndigheter och kommuner för att få en effektiv samverkan kring åtgärdsarbetet.

Varför gör vi ett åtgärdsprogram för vatten?

I Sverige är det vattenmyndigheterna som har uppdraget att ta fram ett åtgärdsprogram för vatten i enlighet med ramdirektivet. Bland annat står följande i vattenförvaltningsförordningen kap 6 §1:

Vattenmyndigheten skall upprätta förslag till och fastställa ett åtgärdsprogram för vattendistriktet /.../. Åtgärdsprogrammet skall ange de åtgärder som behöver vidtas för att miljökvalitetsnormerna som avses i 4 kap. skall kunna uppfyllas.

Vi har sammanställt utdrag ur lagtexter på en egen sida, [Vem ska göra vad enligt lagen](#).

Det är [vattendelegationen](#) som fattar beslut om åtgärdsprogrammet.